
Leder

Maj 2011 udkom det første nummer af *Paideia – Tidsskrift for professionel pædagogisk praksis*. Gennem bladets første leder forklares baggrunden for valget af navnet Paideia, der oprindeligt kommer fra den antikke græske kultur. Det er et begreb, som ikke umiddelbart lader sig oversætte direkte, men som dækker et felt, der i vores skandinaviske sprogbrug kan beskrives og forstås som civilisation, kultur og opdragelse. Paideia indeholder således ideer og viden om opdragelse og læring eller pædagogiske koder, systemer og forståelsesmodeller.

Paideia har som et grundlæggende formål at informere om den praktiske anvendelse af viden. Det er ikke primært forskningsinformeret viden, vi mangler i uddannelsessektoren – det er anvendelsen af viden i den daglige pædagogiske praksis, som er den store udfordring.

Paideia ønsker at formidle viden og kundskab, som kan bidrage til, at pædagoger i daginstitutioner og lærere på skoler gennem deres praksis kan medvirke til at opdrage og udvikle mennesker, som vil møde de udfordringer, vi alle står overfor.

I de godt ti år, der er gået, siden tidsskriftet så dagens lys, har *Paideia* bidraget med 135 artikler, der har afspejlet ambitionen om faglig kvalitet, relevans og læsevenlighed. Ud af denne mængde viden har vi samlet 12 artikler i et jubilæumsnummer af *Paideia*, som også er udkommet i maj 2022. Vi fejrer dermed Paideias 10-års-fødselsdag lidt forsinket med et fagligt blik samlet under temaet: "Signatur, forskning, pædagogik og forbedring", og vi har netop brugt disse nøgleord som ledetråde i opbygningen af jubilæumsnummeret. Udsættelsen af 10-års-fødselsdagen skyldes corona.

Nærværende tidsskrift er nummer 23 i rækken, og her har redaktionen sat særligt fokus på et tema, der i dagens samfundsdebat påkalder sig stor interesse: *Mellem autonomi og styring i uddannelsessektoren*.

Den første artikel kommer fra Norge. Det er professor Tine S. Prøitz og professor Sølvi Mausethagen fra henholdsvis Universitetet i Sørøst-Norge og OsloMet, der laver dybdesnit i tre eksempler på skolelederdilemmaer og -roller. Artiklen tematiserer en velkendt problemstilling indenfor ledelse af skoler: Hvordan samspillet og balancen mellem lederens administrative rolle og rollen i det faglig-pædagogiske arbejde kan udvikle sig i en reformtid.

Den næste temaartikel kommer fra Sverige og er skrevet af adjungeret lektor Jaana Nehez fra Høgskolen i Halmstad. Gennem artiklen "Styrning för lärarautonomi i samverkan mellan akademi och skola" præsenteres et studie om, hvordan lærernes autonomi aktiveres og be-

grænses i to forskellige samarbejdsprojekter mellem forskere og lærere. Studiet konkluderer, at ledelse, ejerskab og ansvar er påkrævet i samarbejde for lærerautonomi.

Den tredje og sidste artikel i temarækken kommer fra Danmark og er skrevet af professor emeritus Steen Hildebrandt: "Uddannelse for bæredygtig udvikling". Steen Hildebrandts artikel er en beskrivelse af et dansk initiativ vedrørende en national handlingsplan for arbejdet med uddannelse for bæredygtig udvikling i danske uddannelsesinstitutioner. Handleplanen beskrives og kommenteres, og den kan få betydning for det videre arbejde i Danmark – og eventuelt i Skandinavien – med uddannelse for bæredygtig udvikling. Nøgleordet er bæredygtighed i begrebets mange dimensioner – fx repræsenteret ved tænkningen i Brundtland-rapporten og i FN-resolutionen om de 17 verdensmål. Det præsenterede eksempel er endnu ikke blevet til virkelighed, så allerede af den grund kan projektets værdi ikke bedømmes endeligt.

"Det kommunale tilsyn som grundlag for udvikling af læringsmiljøkvalitet" er forfattet af professor Charlotte Ringsmose, Aalborg Universitet, pædagogisk konsulent Iben Lunderskov og sprogkonsulent Signe Klok Jensen, begge fra Frederiksberg Kommune. Artiklen afrapporterer en undersøgelse af brugen af forskellige redskaber i den kommunale tilsynspraksis. Tre udvalgte daginstitutioner i Frederiksberg Kommune har gennemgået tre udvalgte modeller for tilsynet: ECERS-3, ITERS-3 og KIDS samt kommunens ordinære tilsynspraksis. Undersøgelsen viser, at pædagoger og ledere gerne vil bruge tilsynet til at være i dialog og have løbende input og sparring til udvikling af praksis.

Professor Ane Qvortrup og ph.d.-stipendiat Rune Lomholt fra Syddansk Universitet stiller i artiklen "Børnehavebørns socio-emotionelle erfaringer under Covid-19" følgende forskningsspørgsmål: "Hvordan er sammenhængen mellem det ændrede børnehavemiljø under Covid 19 og børnenes socio-emotionelle erfaringer, og hvad var ifølge forældre godt og skidt ved det ændrede miljø?"

I forskningsprojektet undersøges sammenhængen mellem børnehavebørns socio-emotionelle erfaringer og det fysiske og sociale miljø, relationen og interaktionen mellem børn og det pædagogiske personale samt forældreinvolvering under Covid 19-pandemiens nedlukningsperiode med et anderledes dagtilbudsmiljø. Samtidig undersøgte forskerne forældres oplevelse af, hvad der var det værste og bedste ved det ændrede læringsmiljø.

En tværfaglig forskergruppe fra VIA University College i Aarhus, Lise Reol, Hanne Christensen og Mette Munk sætter fokus på motion og bevægelse artiklen "'Grounding' – fodfæste i arbejdet med inkluderende motion og bevægelse i undervisningen." Artiklen handler om projekt "Alle er med!", hvor forskere, lærere og pædagoger samarbejdede om at lave inkluderende motion og bevægelse, så alle elever, også dem med opmærksomhedsmæssige udfordringer, kunne være med. Projektet var inspireret af design-based-research og aktionsforskning.

God fornøjelse med læsningen.

*Ole Hansen, Thomas Nordahl, Marita Cronqvist, Anne-Karin Sunnevåg,
Anita Eriksson og Charlotte Ringsmose.*